

סחורתך להכבירי בעש"ק, ולמכור צפ"א על כל השנחות חי אפשר חלל באופן שתחול המכירה גם על ימי החול, ובדאי שאינו ראוי לך לסמוך על היתר זה שגילה כחו בערמה בעלמא.

אמנם אפשר ללמד להחיר עסק זה באופן פשוט מאוד דהיינו דמלכד מה שאתם משלמים להכבירי דמי שכירות לשבוע או לחודש כפי ההסכם שציינתם, תתנו לה ג"כ דבר קלוב כך וכך מכל דבר ודבר או מכל עשר או עשרים שכיח מוכרת וכעין ההסכם שיש לכם עם בעל הכמות, ופשוט שאתם יכול לגרוע ממנה מדמי השכירות והעודף המגיע לה תשלם לה לפי התשבון שכיח מוכרת, ובאופן זה אין שום חשש איסור כי מה שכיח מוכרת אדעתא דנפשיה היא עושה כדי שתרוויח יותר.

ואעפ"י שמבואר בשו"ע (שם סימן רמ"ה ס"ה) דמותר לישראל ליתן סחורה לאינו למכור אם קצב לו שכר ובלבד שלא יאמר לו למכור בשבת, ועיין בשו"ע נודע ביהודה מהר"ח (א"ח סימן כ"ט) שכתב דלכאידך אינו יחודי צחנות קבועה הוי כאומר לו למכור בכל יום אפילו בשבת, מ"מ מבואר שם בדבריו דהיכא שהכבירי מקבל דבר קלוב ממנו שמוכר כיון שיש לו ריוח צמח שנמכר אדעתא דנפשיה קעביד ואין צוה שום חשש איסור ועי"ש מובא דבריו בשע"ת (שם סק"ה), ולא דמי לקיבולת שקצב לו שכר להכבירי שאסור לומר לו למכור בשבת דשם אין מגיע שום ריוח להכבירי צמח שהוא מוכר הסחורה בשבת, ואם הישראל אומר לו למכור בשבת הוא מוכר בשליחותו של ישראל, משא"כ כשיש להכבירי ריוח בכל מה שהוא מוכר אדעתא דנפשיה עביד.

ואעפ"י שגם הישראל וכו' צמח שהכבירי מוכר סחורתו ס"ל להנצי"ח דאין כך כלום, ולא ס"ל צוה כסדרת הפנים מאירות (ח"א סימן ל"ח) דהיכא דהישראל מרויח צמח שהכבירי עושה הפעולה בשבת בכל ענין אסור, ועי"ש עוד בנוצ"ח (סימן ל"ח) שהכבירי ענין זה באריכות דהיכא שיש להכבירי תועלת אף שיש גם לישראל תועלת אין שום איסור צוה, ועיין בשו"ת מהר"ם שיק (חא"ח סימן ל"ה) שחולק גם כן על הפנים מאירות ומסכים להלכה להנצי"ח וכן משמע עוד שם בדבריו (בסימן ל"ט) עי"ש.

היוצא מדבריו דאם הכבירי המוכרת תקבל דבר קלוב מכל מה שכיח מוכרת ותשכר לצדה בכהנות ולא יסויע לה שום יחודי בהמכירה אפילו בחול כדי שלא יהיה ידוע ומפורסם שהעסק שייך לישראל, אם ציבולתך לסדר העסק באופן זה אפשר ללמד להיתר צוה, ובפרט במקום הפסד רב כזה שחפסיד גם שאר הימים אעפ"י שאינו חלל מניעת הרייח נחשב צב"ג לדבר האבד וכמ"ש המהר"ם שיק שם בסוף התשובה.

אמנם כתבתי לך כל זה להלכה אבל למעשה אינו אומר דבר עד שהציג השאלה לאחד מהמורי הוראות הנמלאים שם ויפכים לדברי, כי הגוי חושש שלא ילא ח"ו חורבא על ידי היתר זה להכשל ח"ו באיסור שבת החמור, ורליתו צו"ח מוכר"מ שיק (שם סוס"י ל"ז) שכתב שהוא מתרחק מהיתרים

כאלו, אדרבה צדור הזה דפרוץ יש לגדור צמח שאפשר, ודיקים ולכו צם וחי ויתרחקו מהאיסור ויסמכו על כ', והקלים אינו מושיב להם היתר שמן הכיתר יתירו לעצמם יותר ויאמרו הפרשים החירו ולזה לריך מחינות גדול עכ"ל, וכמ"ש שריף צוה זכירות יחירה להחיר ענין כזה במרחקים שאינו מכיר את אנשי המקום, ולהמיר הנמלא שם צדלוי יהיה לו סיעתא דשמיא לשפוט צעין שכלו אם אפשר להחיר נידון זה באופן שלא ילא מה חורבא ח"ו.

יעזור ה' יחברד שלא נכשל בדבר הלכה ונזכה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא.

מנאי ידיד הד"ש

מאיר בראנדסדארפער

סימן טו

בעז"ה. מוצאי שב"ק בהר כ"א אייד תשל"א לפ"ק.

נשאלתי במי שטעה וחשב שהפרשיות בהר בחוקתי הם מחוברים וקרא בע"ש בהר שנים מקרא אחד תרגום משגי הפרשיות, אם יצא בוה ידי חובתו, או שצריך בשבוע הבא לחזור ולקרות שנים מקרא אחד תרגום מפרשת בחוקתי.

הנה ז"ל המור א"ח (רי"ט סימן רפ"ה) ולריך להחיר להשלים הפרשה עם הכבירי וכו', וכל השבוע מיום ראשון ואילך חשיב עם הכבירי כיון שמתחילין הפרשה צוה שבת במנחה, וכן הוא בשו"ע (שם ס"ה) ח"ל אעפ"י שאדם שומע כל התורה כולה כל שבת בצבור, חייב לקרות לעצמו בכל שבוע פרשה אחת שצוה שנים מקרא ואחד תרגום. (ושם צס"ג) מיום ראשון ואילך חשיב עם הכבירי.

ומקור הלכה זו הוא ממאי דליתא בצרכות (ח' ע"א) אמר רב הונא דר יהודה אמר רבי אמי לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הכבירי שנים מקרא ואחד תרגום, ושם (ע"ב) רב ציצי דר אביי סבר לאקדומינכו אמר ליה הכוה סבא ובלבד שלא יקדים ולא יאחר כדאמר לכו רבי יהושע בן לוי לבניה אשלימו פרשיותיכו עם הכבירי שנים מקרא ואחד תרגום, וכתבו התוספות והרא"ש שם דכל השבוע מכיון דמתחילין לקרות הפרשה ממנחה שבת נקראת עם הכבירי, וצרכיו יונח שם ציאר יותר וכתב לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הכבירי וכו' כלומר שקודם שיקראו הכבירי הפרשה צבית הכנסת יקרא אותה צביתו צין בשבת עצמו צבקר צין בכל אותה השבוע, אבל אין לו להקדים משבוע זה לשני שבועות או לשלושה ויש צני אדם שנוהגין לקרות מעט בכל יום ויום מהשבוע ומסיימין בשבת עכ"ל.

ומבואר מדברי המור והשו"ע דאינו חשיב עם הכבירי חלל מיום ראשון ואילך, אעפ"י שכבר התחילו לקרות הפרשה משבוע הבא בשבת במנחה, ומקורם הוא מדברי התוס' והרא"ש, וכן הוא משמעות דברי הרצ"ה יונה שכתב שיש צני אדם שנוהגין לקרות מעט בכל יום מהשבוע, ומשמע דקודם

ולכאורה יש להעיר קצת, ולפי סדרת הפוסקים דס"ל דאין חילוק הסדרות: מעיקר הדין דאין קצב לפרשיות, וצויות צלל החכמה (ח"א סימן ג' אותיות ט' י') האריך לבאר שיטת הפוסקים בזה עיי"ש, איך יתכן שקריאת שמו"ת יכויב יותר חמור מעיקר הקריאה, אמנם נראה לענ"ד ללא קשב מידי, משום דאפילו להפוסקים דס"ל דאין חילוק הסדרות מעיקר הדין, מ"מ חיוצ הקריאה הוא מעיקר הדין, וכל יחיד ויחיד לריך להשלים פרשיותיו כפי קריאת הצבור במקומו ואם שינה לא ילא ידי חובתו בזה.

כן נראה לענ"ד יזכנו ה' יתברך לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא אכ"ר.

מאיר בראנדסדארפער *

סימן טז

בס"ד עש"ק שמיני כ"ג ניסן תשל"ג לפ"ק.

בענין זמן קריאת שנים מקרא ואחד תרגום מהפרשיות של השבתות הבאים אחר יו"ט, שיש הפסק שבת אחת ולפעמים שתי שבתות בין התחלת קריאת הפרשה בצבור בשבת במנחה לקריאת הפרשה בצבור בשבת, אם בפרשיות אלו מתחיל ג"כ הזמן של קריאת שמו"ת מיום ראשון ואילך לאחר קריאת הפרשה בשבת במנחה.

הנה נסחפקתי, לפי מה שנתבאר למעלה (בסימן הקודם) צ"ס"ד דהמקדים לקרות שנים מקרא ואחד תרגום מהפרשה של שבעה בזה השבוע הקודם אינו יולא בזה ידי חובתו שאינו בכלל משלים פרשיותיו עם הצבור, ומיום ראשון ואילך חשבו עם הצבור כיון דכבר התחילו לקרות הפרשה בצבור בשבת במנחה, כמבואר בשו"ע אוריח (סימן רפ"ה סעי'ג) וכמש"כ התוס' והרא"ש והרמב"ם ויונה פ"ק דזכרות (ח' ע"ב) ושאר

הערת הגה"צ הרב רבי רפאל בלום שליט"א

ראב"ד ור"מ דק"ק קאשוי יע"א

(* לענין השלמת פרשיותיו עם הציבור, הכל נכון. ודרך אגב הגה בשו"ת מהרש"ם (ח"א סי' רי"ג) בתשובה להגאון מה"ר יצחק ווייס ז"ל ראב"ד ווערבווי ששאל אם שכת להשלים הפרשה ומשלים בשבוע האחרת איזה פרשה יקדים וכו' הגאון מהרש"ם ז"ל, רשכבה"ג, כי באם תיכף בשבוע השני משלים או יקרא בסדר, ואם משלים באיחור זמן או יקדים חובת שעתא ע"ש. ולכאור' מל' הגמ' (ברכות ח'). דבעי רב ביבי בר אבבי לאשלומינהו בעייה"כ, משמע לכאור' דכסדר, ושם הרי היתה של כל השנה אצפ"כ לא הקדים, כפי פשוט, חובת שעתא ברישא. אך י"ל דשם כיון שמשלים הכל בפ"א הוי כשבוע שאחריו וקורא בסדר. אמנם לפמ"ש בגליון שם בשם הערוך דחיסר הפרשיות של ירתי כלה, אדר ואלול, א"כ בודאי ה"י צריך להקדים חובת שעתא ומל' הגמ' סתם משמע „לאשלומינהו" היינו כסדר, אם כי יש לפלפל בזה.

דקודם השבוע עדיון לא הגיע זמן הקריאה, ודרכי משכ (שם) הביא מחלוקת בזה, שכתב בשם המרדכי (פ"ק דזכרות) והגהות מיימוניות (פ"ג מהלכות תפלה) דמשבת צמנח ואילך עד שבת הבא נקרא עם הצבור, וכן ראיתי שכתב הריקאנטי (סימן ל"ד) דזמן הצבור נקרא משבת צמנח עד שבת הבא, והכללו (סימן ל"ז) כתב בשם רבינו פרץ דדוקא מיום ראשון ואילך חשיב עם הצבור, אבל בשבת צמנח אפילו אחרי שקראו הפרשה בצבור לא ילא כיון שצויתו יום קראו הפרשה שעברה, וכן כתב בספר ארחות חיים (הלכות שבת דין קריאת הסדר שמו"ת בכל שבת ושבת), וצפירוש משכ צללל על הריקאנטי כתב לתרץ ד"ל דהמרדכי והכללו לא פליגי, שהרי כתב הרמב"ם ויונה דיש נוהגין לקרוא מעט בכל יום מהשבוע ומסויימין בשבת, וא"כ י"ל דהמרדכי והגהות מיימוניות והריקאנטי מיידי צפרשה ראשונה שכבר קראו בשבת צמנח, והכללו מיידי צמנח עד סוף הסדר, אמנם מסתימת דברי הסו"ר והשו"ע לא נראה כן אלא דאפילו לענין מה שכבר קראו בשבת צמנח אינו חשיב כמשלים עם הצבור אלא מיום ראשון ואילך.

ולפי גירסא דידן בזהגהות מיימוניות (שם) משמע דס"ל כהתוס' והרא"ש, וז"ל פרי"ו שכל השבוע הוי עם הצבור חמן השלמה מכיון שהתחילו לקרות הפרשה בשבת צמנח עכ"ל, הרי שלא כתב אלא שכל השבוע דהיינו מיום ראשון ואילך הוי עם הצבור, ולפי מה שכתב הב"ח בלשון המרדכי (שם) נראה דגם המרדכי ס"ל כהתוס' והרא"ש, וז"ל המרדכי נראה דכל השבוע מכיון שהתחיל לקרות הפרשה דהיינו משבת צמנח ואילך עד שבת הבא נקרא עם הצבור עכ"ל, ומלשון משבת צמנח ואילך מוכח דר"ל דמשבת צמנח כבר מתחיל הזמן, וכג"כ הב"ח דל"ל בשבת צמנח ואילך, ולפי"ז הוי משמעות דברי המרדכי כדברי כל הפוסקים שכל השבוע דהיינו מיום ראשון ואילך חשיב עם הצבור מכיון שהתחילו לקרות הפרשה בשבת צמנח, וצמנח צורה (שם סק"י) וצפיר (שם אות י"ב) הבין דסדרת כל הפוסקים הוי דמשבת צמנח ולמעלה חשיב משלים עם הצבור, ודעת הכללו יחידא הוא, ופסק כן להלכה, ודבריו ל"ע דמסתמת לשון הפוסקים שכתבו דמיום ראשון ואילך חשיב עם הצבור משמע דוקא מיום ראשון ואילך, וצפ"ג (שם ח"א סק"ה) נשאר בזה צ"ע יע"ש.

הרי נתבאר צ"ס"ד דאם מקדים הקריאה משבוע זו לשבוע הקודם לא נחשב כמשלים הפרשה עם הצבור, ועד כאן לא נתלקו אלא משבת צמנח ואילך כיון שכבר קראו הפרשה משבוע הבא, אבל מלפני זה כולו ס"ל דלא חשיב עם הצבור, ומשמעות דברי הפוסקים הוי שצריך לחזור ולקרותה ואפילו צדיעצד לא ילא, וכמבואר להדיא בדברי הכללו והארחות חיים, ופשוט הוי דאם לא חזר וקרא הפרשה בזמן צבוע הבא שצריך להשלימה אח"כ דבחקריא שחקדים לפני הזמן צודאי לא ילא, משא"כ לאחר זמן סמיכין צדיעצד על הפוסקים דס"ל דאם משלים הפרשה עד רביעי בשבת הבא, או אפילו עד שמיני עזרת, חשיב כמשלים עם הצבור כמו שכתב צ"י (שם) וצו"ע (שם סעי'ד).